

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2010/0210(COD)

27.1.2011

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kolmandate riikide kodanike hooajatöö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta
(KOM(2010)0379 – C7-0180/2010 – 2010/0210(COD))

Arvamuse koostaja: Antigoni Papadopoulou

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Euroopa Liidus on majanduse struktuurist tulenev vajadus hooajatöö järele, mitte üksnes rahvastiku vananemise ja demograafiliste probleemide tõttu, mis edaspidi ilmselt veelgi teravnevad, vaid ka sellepärast, et sektoris on märkimisväärne tööjõupuudus.

Kavandatavas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis kolmandate riikide kodanike hooajatöö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta sätestatakse ühised tingimused ELi territooriumile lubamise ja seal viibimise kohta, samuti kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajate õigused.

Kavandatava direktiivi osas huvitab arvamuse koostajat soolise võrdõiguslikkuse peavoolustamine: ühelt poolt on tervitatav korduvrände soodustamine, kuid teiselt poolt teeb muret paljude hooajatöötajate, eriti naiste haavatavus.

Ehkki täpseid statistilisi andmeid on raske koguda, on selge, et naised moodustavad sisserännanud elanikkonnast olulise protsendi ja seda tuleb tõsiselt arvesse võtta, et hooajalise tööga seotud rände voogusid tõhusalt juhtida.

Paljudes riikides on naised eriti haavatavad vaesuse tõttu, sellele lisaks ei ole neil piisavat kindlustuskatet, sotsiaaltoetusi, oskusi (väljaõpet) ega rahalisi ressursse, samuti ei tea nad piisavalt hästi oma õigusi. Nad satuvad silmitsi eelarvamustega ja soo, rassi ning religiooniga seotud stereotüüpidega, samuti muude diskrimineerimise vormidega. Kõik see ja lisaks muud probleemid muudavad hooajatööle palgatud naiste elu veelgi raskemaks, eriti kui neil on ka muid kohustusi, nagu alaealiste laste eest hoolitsemine.

Naisi võetakse hooajatööle sageli põllumajandusettevõtetesse istutus- ja saagikoristusperioodidel ja turismisektorisse puhkuste hooajal. Sageli antakse neile aga täiendavaid ülesandeid, mida ei ole nende hooajalise töö lepingutes ette nähtud, sealhulgas kodutööd, eakate või puuetega inimeste või laste eest hoolitsemine. Ebavõrdsust hooajatöö palga või töötingimuste osas ei tohiks süvendada võõrtöjõu kui erilise kategooria muutuva nõudluse tõttu tööturu, neile pakutavate stimuleerivate meetmete ja garantiide või nende ees seisvate probleemide tõttu. Eraldi tuleb käesolevas arvamuses nimetada vajadust kaitsta lapsi, kes elavad pakutaval elamispinnal, samuti tagada tervishoiu- ja ohutusnormide täielik järgimine hooajatöötajate puhul, kes on rasedad, äsja sünnitanud või toidavad rinnaga.

Hooajatöötajatest naised peavad olema teadlikud oma õigustest, oma hooajatöö lepingute tingimustest ja töö iseloomust, mida nad on palgatud tegema, nii et nad ei peaks tegema rohkem töötunde kui nad soovivad, töötades majapidajate või hooldajatena, ega võimaldada end ära kasutada inimkaubanduses ja/või prostitutsioonis. Hooajatöötajatest naised on sageli haavatavamad, kuna nad ei tunne kaebuste esitamise mehhanisme või ei soovi neid kasutada, kartes, et see kahjustaks nende tulevasi võimalusi tööd leida.

Seepärast on vajalik sätestada selgelt nende hooajatöötajate õigused ja kohustused, kes töötavad majandussektorites, mis vastavad hooajatöö kriteeriumidele, et hoida ära meelevaldseid või vastuvõetamatuid töötingimusi või ekspluateerimist. Samuti on vajalik

tagada hooajatöötajatele kindel õiguskaitse süsteem koos koordineeritud meetmetega ja ametivõimude regulaarse kontrolliga, et kehtestada kohustuslikud miinimumstandardid vastuvõetava palga, majutus- ja sanitaartingimuste osas.

Riiki sisenemise ja seal viibimise tingimused, täielik ülevaade töötaja õigustest ja kõik vajalikud dokumendid peaksid olema kättesaadavad hooajatöötajate keeles ja neile peaks olema ette nähtud suulise tõlke teenus, nii et isegi kirjaoskamatutele töölistele, eeskätt naistele, oleks tagatud kõikvõimalik abi, et nad oma õigusi mõistaksid; nii et neil oleks lihtsam otsida õigusabi, kui nende õigusi rikutakse, neid vääralt koheldakse, seksuaalselt või muul viisil ekspluateeritakse.

Käesolevas arvamuses tuleb ka rõhutada, et tuleks igati aidata suurendada naiste võimalusi saada hooajatööd, toetades nende haridust ja väljaõpet, ning luua spetsiaalselt nende vajadusi arvestavaid toetusprogramme. Asjakohaste vahendite kasutamine ja heade tavade vahetamine ELi liikmesriikide vahel, ametiühingute või kolmandate riikide muude organisatsioonide koordineeritud tegevus võib aidata saavutada nende teadmiste ja oskuste pidevat ja süstemaatilist täiustamist, suuremat mobiilsust ja paremini toimivat korduvrännet, millest saaks kasu EL, kolmandad riigid ja hooajatöötajad ise. Eesmärk on ühelt poolt suurendada liikmesriikide tootlikkust, konkurentsivõimet ja majandusarengut, et saavutada tulemuslikult EL 2020 strateegia eesmärgid, liikudes sotsiaalsema Euroopa suunas, ja teiselt poolt pakkuda kolmandate riikide kodanikele hooajatööl kaitset.

Lisaks tuleb käesolevas arvamuses toonitada vajadust, et liikmesriigid rakendaksid riiklike eelarvete koostamisel soolisest võrdõiguslikkusest lähtuvat lähenemisviisi, tagamaks ühelt poolt piisavate vahendite kättesaadavuse ja teiselt poolt sihtprogrammide ja stimuleerivate meetmete asjakohase järelevalve ja hindamise, et kaitsta alaliste ja hooajatöötajate õigusi ning tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust.

Süstemaatiline statistiliste andmete kogumine naiste hooajatöö kohta annab kõige ratsionaalsema aluse sobiliku poliitika väljatöötamiseks, et tulla toime hooajalisest rändest tulenevate probleemidega.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Käesolev direktiiv peaks aitama kaasa hooajaliste ajutiste rändevoogude tõhusale juhtimisele, kuna sellega kehtestatakse õiglasel ja läbipaistval viisil lubamise ja seal viibimise eeskirjad ning samal ajal nähakse selles ette stiimulid ja tagatised, et hoida ära ajutise riigis viibimise muutumine alaliseks. Ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/52/EÜ (millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded) kehtestatud eeskirjad aitavad ära hoida ajutise riigis viibimise muutumise ebaseaduslikuks riigis viibimiseks.

Muudatusettepanek

(6) Käesolev direktiiv peaks aitama kaasa hooajaliste ajutiste rändevoogude tõhusale juhtimisele, kuna sellega kehtestatakse õiglasel ja läbipaistval viisil lubamise ja seal viibimise eeskirjad ning samal ajal nähakse selles ette stiimulid ja tagatised, et hoida ära ajutise riigis viibimise muutumine alaliseks. Ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/52/EÜ (millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded) kehtestatud eeskirjad aitavad ära hoida ajutise riigis viibimise muutumise ebaseaduslikuks riigis viibimiseks.

Lisaks peaks käesolev direktiiv aitama kaitsta eelkõige naisi ebakindlate töösuhete ja ärakasutamise eest.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6 a) Käesolev direktiiv peaks aitama võidelda ebaseadusliku rände, mitteametliku töötamise ja varimajanduse vastu, mis kindlustab ja soodustab

väljapressimist ning organiseeritud kuritegevuse võrgustikke, mille ohvriteks on enamasti kaitsetud naised ja lapsed.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 6 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6 b) Käesolevas direktiivis tuleks arvesse võtta asjaolu, et ÜRO, OECD, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ja muude organisatsioonide aruannete kohaselt moodustavad suure osa igal aastal ELi saabuvatest hooajaründajatest naised, kes on pärit kolmandatest riikidest, mida iseloomustab vaesus, kirjaoskamatus ja madal elatustase.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 6 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6 c) Käesolevas direktiivis tuleks arvesse võtta ka takistusi, mida üldiselt kohtavad sisserännanud hooajatöötajatest naised, eriti alaealiste lastega naised, kes lisaks võõras riigis ja tundmatus töökeskkonnas kohanemise raskustele satuvad silmitsi ka sool, rassil, nahavärvil ja usundil põhinevate eelarvamuste ja stereotüüpidega, samuti muud liiki diskrimineerimisega.

Muudatusettepanek 5

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 16 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 a) Kolmandatest riikidest pärit hooajatöötajaid tuleks nõuetekohaselt teavitada nende õigustest ja kohustustest, kui neile väljastatakse tööloa. Vajalikku teavet peaks edastama vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus. Meetmeid tuleks võtta nii hooajatöötajate õiguste rikkumise vastu tööandjate ja/või kolmandate isikute poolt kui ka nende vastu, kes üheaegselt hooajatööga teevad deklareerimata tööd.

Muudatusettepanek 6

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 16 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 b) Hooajatöötajad peaksid tundma oma õigusi ja teadma, et nende töö peab olema selgelt hooajalise iseloomuga; eriti peaksid seda teadma naised, keda lisaks nende hooajatöö lepingus nimetatud ülesannetele kohustatakse sageli veel lisatööle, näiteks koduabilisena, eakate või puuetega inimeste või väikelaste hooldajana, või keda võidakse koguni sundida prostitutsiooniga tegelema.

Muudatusettepanek 7

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 19 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19 a) Ametiasutused peaksid korrapäraselt kontrollima hooajatöötajate eluruumide sobivust, et veenduda, et neil

on rahuldavad elu- ja sanitaartingimused, eriti juhul, kui koos nendega elavad ka lapsed. Kontrollivatel ametnikel peaksid olema volitused rikkumiste avastamisel tööandjatele soovitusi esitada ning seaduserikkujaid trahvida.

Muudatusettepanek 8

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 20 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(20 a) Et tagada ohutus ja turvalisus naistöötajatele, kes meestest suurema töenäosusega hooajatööd teevad, on vaja selgeid ja piisavaid sätteid, millega kehtestataks naistöötajate õigused tööandjatega töötingimuste üle läbi rääkida ja kus keskendutaks eelkõige turvalisussätetele. Need sätted peaksid hõlmama kõiki raskeid olukordi, millega naistöötajad võivad kokku puutuda, samuti kvaliteetse tervishoiu juurdepääsetavust.

Muudatusettepanek 9

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 23 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(23 a) Hooajatöötajad võivad sattuda tööandjate ekspluateerimise ohvriks (seksuaalne ekspluateerimine, kohustus täita lisäülesandeid või teha kurnavalt pikki tööpäevi, lubamatud töötingimused või ebavõrdne tasu). Seetõttu peavad valitsused, kohalikud ametiasutused, ametiühingud ja muud asutused hoidma tihedaid sidemeid, et teha aktiivsemalt koostööd nii mees- kui ka naissoost hooajatöötajate toetamiseks, töötades välja sobivad programmid nende õiguste

suurendamiseks, pakkudes koolitust ja toetust ning koostades strateegiaid nende probleemide lahendamiseks.

Muudatusettepanek 10

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 23 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(23 b) Statistiliste andmete kogumine hooajatöö kohta liikmesriikides peaks aitama ka selgitada riikidevahelisi erinevusi ning esile tõsta hooajatööd tegevate naiste rolli ja spetsiifilisi probleeme.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Liikmesriik võib taotluse tagasi lükata, kui tööandjat on kooskõlas siseriikliku õigusega karistatud mitteametliku töö ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest.

3. Liikmesriik võib taotluse tagasi lükata, kui tööandjat on kooskõlas siseriikliku õigusega karistatud mitteametliku töö ja/või ebaseadusliku töölevõtmise **ja/või töötajate tagakiusamise, väärkohtlemise või ekspluateerimise** eest.

Muudatusettepanek 12

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriik võtab vajalikke meetmeid, et teha kättesaadavaks teave riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta, sealhulgas õiguste ning kõikide dokumentide kohta, mida on vaja esitada hooajatöötajana liikmesriigi territooriumil elamise ja

Liikmesriik võtab vajalikke meetmeid, et teha kättesaadavaks teave riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta, sealhulgas õiguste ning kõikide dokumentide kohta, mida on vaja esitada hooajatöötajana liikmesriigi territooriumil elamise ja

töötamise loa taotlusega.

töötamise loa taotlusega. *Nimetatud teave esitatakse selgelt, et see oleks arusaadav igasuguse haridustasemega inimestele.*

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Hooajatöötajal on lubatud riigis elada ühes kalendriaastas maksimaalselt kuus kuud ja seejärel peab ta kolmandasse riiki tagasi pöörduma.

Muudatusettepanek

1. Hooajatöötajal on lubatud riigis elada ühes kalendriaastas maksimaalselt kuus kuud ja seejärel peab ta kolmandasse riiki tagasi pöörduma, *välja arvatud juhul, kui tal on siseriikliku seaduse järgi õigus riigis viibida mõne muu loa või viisa alusel.*

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14

Komisjoni ettepanek

Liikmesriik nõuab hooajatöötaja tööandjalt tõendeid, et hooajatöötajal on küllaldast elatustaset tagav majutus. Kui hooajatöötaja peab sellise majutuse eest üüri maksma, ei tohi üür hooajatöötaja töötasuga võrreldes olla ülemäära kõrge.

Muudatusettepanek

Liikmesriik nõuab hooajatöötaja tööandjalt tõendeid, et hooajatöötajal on küllaldast elatustaset tagav majutus, *ning määrab ametniku või osakonna, kelle ülesandeks on:*

(i) korrapäraselt kontrollida majutuse ja elamistingimuste normikohasust;

(ii) esitada tööandjale soovitusi ja

(iii) trahvida tööandjat, kes soovitusi ei täida.

Kui hooajatöötaja peab sellise majutuse eest üüri maksma, ei tohi üür hooajatöötaja töötasuga võrreldes olla ülemäära kõrge.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 15 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) õigus karistamatult keelduda hooajatöö lepinguga vastuolus olevate lisäülesannete täitmisest (see puudutab näiteks katseid sundida sisserännanud naihooajatöötajaid tegema majapidamistöid või hoolitsema eakate, puuetega inimeste või väikelaste eest või sundida neid prostitutsioonile).

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 16 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. õigus töötingimustele, sealhulgas töötasu ja töölt vabastamine ning tervishoiu ja tööohutuse nõuded, nagu need on ette nähtud selle liikmesriigi õiguse, õigus- või haldusnormi ja/või üldiselt kohaldatavate kollektiivlepingutega, kuhu ta on lubatud kooskõlas käesoleva direktiiviga.

1. õigus töötingimustele, sealhulgas töötasu ja töölt vabastamine ning tervishoiu ja tööohutuse nõuded, nagu need on ette nähtud selle liikmesriigi õiguse, õigus- või haldusnormi ja/või üldiselt kohaldatavate kollektiivlepingutega, kuhu ta on lubatud kooskõlas käesoleva direktiiviga, *soolise diskrimineerimiseta ja täielikult täites tervishoiu- ja ohutusnõudeid naissoost hooajatöötajate suhtes, kes on rasedad, hiljuti sünnitanud või imetavad.*

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 17

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriik tagab, et kolmandad isikud, kellel on vastavalt siseriiklikus õiguses sätestatud kriteeriumidele õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi järgimine, võivad kas hooajatöötaja nimel või tema

Liikmesriik tagab, et kolmandad isikud, kellel on vastavalt siseriiklikus õiguses sätestatud kriteeriumidele õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi järgimine, võivad kas hooajatöötaja nimel või tema

toetuseks osaleda igas haldus- ja tsiviilmenetluses, mis on ette nähtud käesoleva direktiivi rakendamiseks.

toetuseks osaleda igas haldus- ja tsiviilmenetluses, mis on ette nähtud käesoleva direktiivi rakendamiseks.

Liikmesriigid teavitavad hooajatöötajaid kaebuste esitamise mehhanismide olemasolust, võimaldades neile õiguste rikkumise, väärkohtlemise või ahistamise korral hõlpsat juurdepääsu õiguskaitsele.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 18 a

Sotsiaalse integratsiooni programmid sihtriikides

Liikmesriigid võtavad kasutusele kiirendatud programme ja meetmeid, et anda tõhusalt teavet nii mees- kui naissoost hooajatöötajatele ja aidata neil algtasemel omandada sihtriigi keelt. Hooajatöötajatele antakse praktilised teadmised seadusvaldkonnast, mis puudutab nende tööhõive tingimusi, samuti Euroopa ühiskonna kultuurist, tavadest ja korraldusest, milles nad hakkavad elama ja töötama, et tagada vastastikune austus mitmekesisuse vastu ning sellega parem kohanemine ja suhtlemine, mis on kasulik mõlemale poolele ja aitab saavutada EL 2020. aasta strateegia eesmäärke.

MENETLUS

Pealkiri	Kolmandate riikide kodanike hooajatöö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimused
Viited	KOM(2010)0379 – C7-0180/2010 – 2010/0210(COD)
Vastutav komisjon	LIBE
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	FEMM 7.9.2010
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Antigoni Papadopoulou 2.9.2010
Arutamine parlamendikomisjonis	13.12.2010 27.1.2011
Vastuvõtmise kuupäev	27.1.2011
Lõpphääletuse tulemus	+: 23 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Regina Bastos, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Siiri Oviir, Raül Romeva i Rueda, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Anne Delvaux, Christa Kläß, Katarína Neved'alová, Norica Nicolai, Antigoni Papadopoulou, Rovana Plumb, Joanna Senyszyn
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Stanimir Ilchev